

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 236

Maribor, torek 16. oktobra 1928

Izhaja razna nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440

Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zeppelinov veliki uspeh

PO NAD ŠTIRI IN POLDNEVNI VOŽNJI JE KLJUB TEŽKIM VIHARJEM »GROF ZEPPELIN« SINOČI OB 11.10 SREČNO PRISTAL NA LETALIŠČU LAKEHURSTU V ZEDINJENIH DRŽAVAH. — NAD 150.000 LJUDI PRI SPREJEMU. — ZRAKOPLOV JE PRELETET SKUPNO 11.000 KILOMETROV BREZ PRESTANKA.

NEWYORK, 16. oktobra. Radi ne- navadnih vremenskih neprilik je do- spel zrakoplov »Grof Zeppelin« po več kot stournem poletu iz Evrope v Ameriko na letališče Lakehurst šele v ponedeljek pozno zvečer. Dosegel je že enkrat zapadno obalo Amerike, a se je moral potem zopet vrniti proti Bermudskim otokom. Na levem stabilizacijskem krilu je dobil dvojno po- škodbo in bila je že celo nevarnost, da se Zeppelin nagne na stran in postane prava igrača vetrov. V tej kritični situaciji so se trije inženjerji spustili po vrveh na stabilizacijsko stran in pri hitrosti 70—80 km na uro poprav- ljali pokvarjene dele zrakoplova. To je trajalo polne tri ure. Potnikom, ki so gledali, kako premetava to trojico na vrveh vihar sedaj sem, sedaj tja, je postalo pri tem slabo. Posadki zrakoplova, ki je imela s seboj pogon- skega materiala za 150 ur, t. j. do torka jutraj, je vrh tega pričelo tudi že primanjkovati hrane. Na razpola- go sta bila le še šampanjec in kavi- jar. Pomorska postaja v Lakehurstu je ponovno vprašala Zeppelina za nje gov položaj in čas, kdaj bi mogel do- speti na cilj, toda Zeppelin je poslal odgovor: »Preveč smo zaposleni, da bi mogli odgovoriti«. Postaja je vztra- jala na odgovoru, a ga kljub temu ni dobila.

Škoda, ki jo je utrpel Zeppelin v drugič med vožnjo, je večja kakor se je prvotno domnevalo. Korespon- dent Hearstovega časopisnega kon- cerna poroča o tej nesreči: Sedeli smo ravno za mizami, ko je silen ve- trovni udarec loputnil po Zeppelinu. Stoli in mize so se prevrnili, na tleh so žvenketali drobci porcelanaste po- sode. Zeppelin se je dvignil kot spla- šen konj. V tem trenutku je lady Hay, kakor nalašč, pozvonila h kosilu. Vse se je pričelo ob pogledu na razbito posodo smejati in strah je bil v krat- kem prestat. Dr. Eckener je odšel ta- koj v kabino k lady Hay in se ji za- hvalil za hladnokrvnost, s katero je rešila situacijo.

Ameriški mornariški urad je naro- čil včeraj trem rušilcem torpedovk, da naj bodo pripravljeni za slučaj, ako bi Zeppelin zahteval pomoč. Do tega pa ni prišlo. Vreme se je namreč kma- lu zopet izboljšalo, nakar je Zeppelin odplul nad Bermudskimi otoki proti rtiču Hatterasu in potem naravnost v smeri proti Newyorku.

LAKEHURST, 16. oktobra. »Grof Zeppelin« je dosegel ameriško celino vče- raj ob 3. pop. pri Hog Islandu. Od tam je odplul naravnost proti Washingtonu, ka- mor je prispel med velikanskim navdu- šenjem prebivalstva ob 18.20. Krožil je parkrat nad noslopjem ameriškega pa- ramenta in palačo predsednika Coolidgea ter odplul potem proti Baltimoru in New Yorku. Ob 22.10 ponoči je končno prispel v Lakehurst. V dveh velikih lokih je pre- letel letališče in se prišel nato spuščati. Spremljalo ga je nad 100 letal. Pred han- garjem se je spustil Zeppelin na 30-me- trov ter vrgel vrvi. Navzoči mornarji so zrakoplov takoj pritegnili k tlom in ga

pričvrstili, da je mogla posadka izstopiti. Deset minut pred polnočjo je bil »Grof Zeppelin« že v hangarju na varnem.

Navdušenje, s katerim je bil sprejet dr. Eckener, je bilo nepopisno. Na letali- šču je bilo nad 150.000 ljudi, na cestah, ki vodijo proti letališču, pa je zbranih 20.000 avtomobilistov. Vojaštvo je le z največjo težavo vzdrževalo red. Nasproti hangar- ja so bili zbrani zastopniki ameriških oblasti, ki so prvi pozdravili junaške le- talce. Dr. Eckener je vztrajal dolgih 36 ur nepretrgoma na krmilu zrakoplova in je bil vedno precej utrujen.

Polet »Grofa Zeppelina« iz Evrope v Ameriko je trajal skupno 111 ur in 35 mi- nut. Zrakoplov je imel pri pristanku še na razpolago bencina za 63 nadaljnjih ur ter je preletel nad 11.000 km. Poškodba na stabilizacijski ploskvi je precej velika in bo potrebno nad 600 m² svilnate pred- lake. Dr. Eckener se odpelje danes iz Lakehursta v Newyork, kjer mu bo pri- ren svecen sprejem v navzočnosti vsega občinskega sveta.

Pot na letališče v Lakehurstu so ka- zala Zeppelinu posebna letala, ki so me- tala dimne bombe. Zgraditelj »Grofa Zeppelina«, inž. dr. Dürr, je označil ame- riško vožnjo za težko preizkušnjo zra- koplova v viharju, ki jo je izvršno pre- stal. Poškodbe so sicer velike, vendar pa ne bistvene in jih bo mogoče v nekaj dneh popraviti, tako da se bo »Grof Zeppelin« lahko brez odloga vrnil nazaj v Nemčijo.

Po ameriških vesteh hoče španska vla- da kupiti zrakoplov za 12 milijonov do- larjev, dočim se z nemške oficijelne stra- ni zatrjuje, da o prodaji zaenkrat ne mo- re biti niti govora, ker namerava dr. Eckener izvršiti še več poletov, da pre- izkusi vse možnosti zrakoplova in se bo- do eventualni nedostaki pri nadaljnjih gradnjah upoštevali.

Državni podtajnik v ameriškem mor- nariškem ministrstvu, dr. Warner, je pri sprejemu dr. Eckenerja v Lakehurstu na- glašal, da pomeni polet »Grofa Zeppeli- na« pod takimi težavami, kakor jih je imel na Atlantskem morju, z mornariško tehničnega stališča naravnost rekord. Kljub vsem viharjem in grozečim nevar- nostim je dr. Eckener vztrajal na svojem mestu in ni niti mislil na kak zasilni pri- stanek.

Občni zbor Pokojniškega zavoda.

V smislu določil zakona o pok. zava- rovanju nameščencev so volilni imeniki za volitev delegatov za občni zbor Pok. zavoda za nameščence interesentom na vpogled v vložišču mestnega magistrata od 15. do 29. oktobra med uradnimi ura- mi.

Okrađen v vlaku.

Delavec Franc Černe, rodom iz Slo- venske Bistrice, se je v nedeljo vračal iz Starč Pazove z vlakom, ki vozi proti Zagrebu, domov. Utrujen je Černe v vla- ku zaspal. To priliko je porabil neznan umzvošč, odpel njegov leseni kovčeg ter mu ukradel 600 Din v bankovcih in po- selsko knjižico, glasečo se na njegovo ime, nakar je izginil brez sledu.

Na poti k sporazumu

BEOGRAJSKI LISTI O POMENU POSREDOVALNE AKCIJE MILOŠA SAVČIČA MED VLADNIMI STRANKAMI IN KMEČKO-DEMOKRATSKO KOALICIJO.

BEOGRAD, 16. oktobra. Sestanki Miloša Savčiča, znanega beograjskega bankirja in intimnega prijate- lja Svetozarja Pribičevića, z vodite- lji vladne četverne koalicije, vzbuja- jo v beograjskih političnih krogih vedno večjo pozornost. Izven vsake- ga dvoma je namreč, da je Savčič na lastno inicijativo prevzel nekako posredovalno vlogo med obema ta- boroma, da spozna intencije in nazi- ranja na eni in drugi strani: Miloš Savčič je kot eden najboljših gospo- darskih strokovnjakov v velikih skr- beh posebno radi naravnost katastro- falnega položaja, v katerem so naše državne finance. Kot finančnik je mnenja, da je finančna kriza skoro neizogibna ako se razmere ne izbolj- šajo že v najkrajšem času. Govori se, da so prišli do enakega prepričanja tudi že člani vodstva vladne koalici- je in da so oni zato indirektno po- kretni Savčičevo akcijo, ker smatra- ju Savčiča kot najprimernejšo osebo za posredovanje med obema taboro- ma. Vprašanje sporazuma pa postaja tem nujnejše še radi tega, ker je tu- di dr. Marinković prinesel iz inozem- stva precej neugodna poročila o fi- nančnem in notranje-političnem pre- sojanju naše države.

BEOGRAD, 16. oktobra. Savčiče- vo akcijo in včerajšnja njegova po- svetovanja z Davidovićem, Tričkovi- čem in dr. Korošcem označujejo vsi današnji beograjski listi kot velik ko- rak k sporazumu med Beogradom in Zagrebom. Kljub izjavi Svetozarja Pribičevića, da Savčičeva akcija ni v nobeni zvezi s Kmečko-demokrat- sko koalicijo, smatrajo beograjski po- litični krogi, da pomenijo ti razgovori pričetek oficijelnih stikov med seda- njimi vladnimi strankami in Kmečko- demokratsko koalicijo. Listi tudi na- glašajo, da so načelniki vladnih strank pripravljeni ustreči željam Miloša Savčiča. Danes dopoldne sicer ni bi- lo nobenih novih momentov. Za po- poldne pričakujejo prihod predsednika radikalne stranke, Ace Stanojevića, ki je bil včeraj brzojavno pozvan v Beograd.

BEOGRAD, 16. oktobra. Danes po- poldne se bo vršila seja skupščinske- ga odbora za ureditev agrarnega vprašanja v Dalmaciji. Za sejo vlada veliko zanimanje, tembolj, ker se je radikalni poslanci baže ne mislijo ude- ležiti. Minister za agrarno reformo, Daka Popović, je interveniral pri Vučkoviću ter mu zagrozil, da bo po- dal ostavko, če bi njegov zakonski predlog propadel.

Usmrtilitev Pavla Prpić in tovarišev.

Pavle Prpić »Mali« in njegovi pajdaši, zadnji člani nekdanje glasovite roparske tolpe Jovana Čaruge in Josipa Prpića »Velikega«, čakajo sedaj v zaporih na iz- vršitev smrtne obsodbe nad njimi. Ob- sodba je postala že pravomočna in pre- ostaja sedaj samo še vprašanje pomilo- stitve od strani vladarja, ki pa bo tudi v kratkem rešeno. Ako bo pomiloščenje zavrnjeno, potem je pričakovati, da bo- do Prpić »Mali« in njegovi tovariši obe- šeni sredi prihodnjega meseca na dvori- šču zagrebskega sodišča.

Poroka Tina Pattiere.

Znani jugoslovanski tenorist, Tino Pat- tiera, ki je angažiran na berlinski držav- ni operi, se bo ta teden poročil z gospico Eriko Tellmann, članico berlinske mest- ne opere.

Velika burja nad Jadranom.

Zadnja dva dneva je divjala ob vsej naši morskoli silna burja, ki je pov- zročila tudi več nezgod na morju. Tako je burja poglajala italijanski parnik »Ario- sto«, ki je dospel v šibeniško luko, da nakrca karbit in stavbeni les, iz sredine luke proti Mandalini, kjer je nasedel, a so ga še pravočasno rešili, ker je bil tam kaj samo droben pesek. Velika skrb vla- da tudi za parnik »Soča«, ki bi moral dospel v Šibenik že včeraj, a se sedaj ni o njem nobenih vesti.

Dva vojaška begunca — vlomilca.

Alojzij Ventovšek iz Pišec in Borivoj Popović iz Jagodine v Srbiji sta služila kot redova pri 39. pešpolku v Celju. Vo- jaška suknja pa jima očitno ni nič pri- jala in sta zato pobegnila. Krenila sta najprej peš do Zidanega mosta, nato pa se odpeljala z vlakom v Zagreb, kjer je Verstovšek obiskal svojega na Novi cesti stanujočega očeta. Oče pa ga je odločno zavrnil in zahteval od njega, da se takoj vrne k svoji vojaški ednici. Oba begun- ca sta se potem čez dan potikala po me-

stu, zvečer pa sklenila, da izvršita kak vlom. Izbrala sta trgovino Dinka Brum- niča na Samoborski cesti, ki sta jo res precej pošteno oplenila. Odnesele sta nam- reč za preko 10.000 Din raznih športnih čevljev, volnenih nogavic in drugih pred- metov. Ravno sta hotela spraviti ves plen v vrečo, ko je nenadoma prišla mi- mo vojaška patrulja in oba aretirala ter ju izročila komandi mesta v Zagrebu.

Ponesrečila sta se

na kolodvoru železničar Franc Lorber, v Kamnici pa viničarka Otilija Cvajkar. Železničarju je padlo težko breme na desno nogo ter mu jo strlo, viničarka si je pa pri delu močno poškodovala levo nogo. Rešilni oddelček je oba ponesreče- nca odpeljal v bolnišnico.

Mlada tatila.

Včeraj proti večeru sta zbudila stra- žnikovo pozornost na Trgu Svobode dva fanta, ki sta se sumljivo ozirala naokrog. Eden je imel pod pazduho velik omot. »Kaj imaš?« je vprašal stražnik. Fant je pa svoj sveženj odrinil tovarišu z besedami: »Da hast!« — In potem sta imela oba mora la sta na policijo. Na policiji svežnja še niso prav odvili, ko je prišel oskrbnik škofovskih posestev ter prija- vil tatvino: V vežo škofovske palače je prišel fant ter prosil slugo »vhogajme«, ker je lačen. Ko se je sluga odstranil, da poišče kaj za jesti, je fant — odšel. Izgi- nili sta tudi dve zavesi. — Med tem so odmotali sveženj sumljive dvojice in »evo« — zaves iz škofije. Poklicali so slugo, ki je takoj spoznal v enem od fantov, — prejšnjega lačnega berača. Fanta sta bi- la takoj odvedena v zapor in sedaj se vr- ši preiskava, ker sta ta ptička zagrešila najbrž še več tatvin. Nedavno so bile ukradene zavesi raz oken neke vile v Aškerčevi ulici in tudi iz podstrešij, kle- ti in stanovanj je zadnji čas že marsikaj zmanikalo na raznih mestih.

Mariborski in dnevi drobiž

Okrožno sodišče v Murski Soboti

V »Službenih Novinah« od 12. tm. so določila glede rednih sodišč, ki so važna zlasti za mariborsko oblast. Ustanovi se namreč novo okrajno sodišče v Gornji Lendavi, okrajno sodišče pa v Murski Soboti. Pod okrajno sodišče v G. Lendavi pride polovica občin, ki so sedaj še pod okrajnim sodiščem Murska Soboti.

Z ustanovitvijo okrožnega sodišča v Murski Soboti ostanjejo okrajnemu sodišču Maribor sodni okraji Sv. Lenart, Maribor, Marenberg, Ptuj in Slovenska Bistrica, pod novo okrajno sodišče pa pridejo sodni okraji Dolnja Lendava, Murska Soboti, Gornja Radgona, Ljutomer in Ormož.

Ustanovitev novega okrožnega sodišča ima velike posledice. Najprej za Mursko Soboto samo: najti je treba prostora za novo sodišče; dokler jih ni, ostane ustanovitev zaželenega okrožnega sodišča iluzorna. V našem »Pismu iz Prekmurja« od 28. avgusta se je že poročalo, kako se občina pripravlja na ustanovitev okrožnega sodišča. Od njene strani se je že tedaj sklenila podpora v največjem obsegu: najetje 10 milijonskega posojila za sodniško poslopje in za zgradbo stanovanjske hiše za kakih 15 družin. Mogoče se kupi in preuredi za okrajno sodišče prostorni grad grofa Szaparyja. Grad ima primerno lego, obdan je z nasadi in blizu njega je tudi srezko poglavarstvo. Okrajno sodišče je v lepi zgradbi, ki je pa za okrajno sodišče preamlana. Novi prostori so torej vsekakor potrebni.

Potrebna so tudi stanovanja za sodno osebje, ko se že sedaj občuti potreba primernih stanovanj. Ker bodo k okrajnemu sodišču prihajali tudi razni izvedenci, priče, zagovorniki itd., bo treba več prenočišč.

V Mariboru bo pa impozantno sodniško poslopje s časoma postalo preobsežno za zmanjšani delokrog. Pod njegovo streho bi gotovo lahko prišli še drugi uradi, ki trpijo danes na pomanjkanju prostorov. Tako n. pr. je palača velikega županstva in srezkih poglavarstev prenatrpana. Po trije višji uradniki sedijo v eni sobi. Mogoče bi se dala s časom davčna oblast spraviti pod streho sodniške zgradbe. V palači velikega županstva bi se uradi lahko boljše razmestili in tudi sodišču bi bila v prid davčna sosesčina. Davčni urad je tudi depozitni urad in tako bi bilo vse skupaj.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 16. okt. ob 20. »Ognjenik«. Goztovanje v Celju.

Sreda, 17. okt. ob 20. »Gejša«, ab. B., Kuponi.

Četrtek, 18. okt. ob 20. uri »Moj oče je imel prave«, ab. C., Kuponi.

Plesni večer Ksenije Burghauer v mariborskem gledališču se bo vršil v torek, 23. oktobra, na kar že danes opozarjamo.

Razmerje med delom in delovnimi močmi je bilo po izkazu borze dela v Mariboru pretečen teden sledeče: V evidenci je 696 brezposelnih in sicer 438 moških in 258 žensk. Od teh je novoprijavljenih 129, od poprej 567. Delo se je ponudilo za 95 oseb, posredovanj se je izvršilo pa 66. Iz mesta je odpotovalo 20 brezposelnih. Delo je iskalo 69 hlapcev in poljedelskih delavcev, 20 ključavničarjev, 16 mizarjev, 17 čevljarjev, 14 krojačev, 7 strojnikov, 23 slug in čuvajev, 10 trgovskih uslužbencev, 28 pomožnih delavcev itd. Druge stroke so bile zastopane s manjšim številom brezposelnih.

Proces proti Punišu Račicu

Preiskava proti bivšemu radikalnemu poslancu Punišu Račicu, ki je izvršil dne 20. junija znani atentat v narodni skupščini, se bliža koncu in bo najbrže že v kratkem razpisana obravnava. Zastlišan bi bil nad svojo pričo. Kakor poročajo listi, srbijanski odvetniki kar takimujejo med seboj, kdo bo zagovarjal morda nedolžnih hrvatskih žrtev. Baje se je ponudilo Račicu že nad 100 odvetnikov.

Logičen odgovor.

Pišajo nam: Na nekem mariborskem zavodu je vzgojitelj, ki naziva učence s krasnimi priimki, n. pr.: »logični trolatni«, »cvet štajerskih tepcev«, »kreteni«, kar pa ni povsem logično. Zato hočemo, kolikor se pač da, to tudi raztolmačiti. Kdo je »logičen trolat«? Logičen trolat more biti le tisti, ki zna logiko, mi pa je, kakor se trdi, ne znamo in torej tudi ne moremo isti biti. Čisto logično! Zelo delikatno je priimek cvet štajerskih tepcev. Vsaka cvetica, ki hoče zvesti, mora imeti najprej popek, ta pa se razvije v cvet še le takrat, ko pridejo ugodni vplivi. Tako je bilo z nami. Ko smo prišli pod njegovo oblast, smo bili kvečjemu popki štajerskih tepcev, ker pa so vplivali na nas ugodni vplivi, smo seveda razcveteli in sedaj smo cvetovi. Logično pravilno! Pravi pa nam celo, da smo kreteni! Koga imenujemo kretena? Kretena imenujemo telesno in duševno zaostalega človeka, katerega pošljejo namesto v ljudsko šolo v pomožno, kjer dobi namesto odpustnice odhoda. Tudi to je pri nas nemogoče! To govori vzgojitelj mladine svojim učencem, ki bi jim moral biti vzgled! Najlepša mu hvala za njegove vzgojne vzglede.

V lojalnost nemških sodržavljanov kot celote nihče ne dvomi, so pa okolnosti, ki upravičujejo sum, da se nemški življenjski izkorišča v izizvalne namene nelojalnih posameznikov. Ob sožitju dveh narodnosti so gotovi dnevi neoportuni za kake prireditve. Tako gotovo predvečer in dan koroškega plebiscita, ko ima Maribor črnoobrobjeni ulični napis »10. oktober«. Prireditve bi prav lahko in ravno tako dobro uspela par dni poprej ali par dni pozneje. Letos je bila pa ravno na plebiscitni predvečer. Lani je bila ena ravno na 12. novembra, ko je državni praznik sosedne avstrijske države. To je lahko navaden slučaj, so pa ljudje, katerim se zdi, da ni. Ali se ne bi dali s primerno obzirnostjo in pozornostjo vsi taki pomisleki preprečiti?

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Mestnemu fizikatu mariborskemu sta bila od 8. do 14. oktobra prijavljena samo dva slučaja obolevnosti na nalezljivih boleznih v mariborskem mestnem okolišu in sicer po 1 slučaj šena in ošpic.

Izseljevanje iz naše države.

Po statistiki izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je meseca julija izselilo iz naše države v prekomorske pokrajine skupno 1816 oseb, t. j. za 511 več, kakor v juliju preteklega leta. Izselilo se je: iz Hrvatske in Slavonije 854, iz Slovenije 297, Vojvodine 263, Dalmacije 215, Srbije 89, Bosne in Hercegovine 85. Črne gore 13 oseb. Največ jih je odšlo v Kanado in sicer 855, nato v Zedinjene države 465, v Argentino 283, Uruguay 86 itd. Vrnilo pa se je meseca julija 641 oseb.

Zgradba kopališča na Felberjevem otoku.

Mestni magistrat mariborski razpisuje natečaj za napravo idejnih načrtov za zgradbo kopališča na Felberjevem otoku v Dravi pri Mariboru. Interesente opozarjamo na današnji naš tozadevni inšerat.

Zima kima.

Kakor nas je letos nenadno večednevno deževje skoro čez noč preselilo iz vročega poletja v jesen, tako se zdi, da se z naglimi koraki približuje tudi zima. Danes jutraj je kazal v Mariboru toplomer prvič pod ničlo in zapadla je tudi slana. Dopoldne je sicer potem posijalo toplo jesensko solnce, ki je nekoliko ogrelo ostro in sveže ozračje.

Vsi ljudje so gledali v nebo namreč oni, ki so bili včeraj popoldne na ulici: Padale so prve snežinke... Vzburjenje so različne komentarje in ker je bil včeraj god slovite svetnice svete Terezije, je nekdo privlekel na dan prastaro vremensko prerokbo: Če na Terezijino sneži, obeta se nam mnogo lepih dni... Bomo videli, je rekel slepec.

S kolesa je padel krovec Čuš Emerik iz Ruške ceste. Poškodovan si je levo roko, vendar niso poškodbe nevarne. Ob tej priliki moramo pripomniti, da čestih kolesarskih nezgod v zadnjem času niso krivi kolesarji kot taki, ampak tudi slabe ceste.

Težka nesreča na vojaškem strelišču v Mariboru.

Včeraj okrog poldneva se je dogodila na mariborskem vojaškem strelišču velika nesreča. Narednik-orožar, Dušan Ilinič, od domačega 45. pešpolka je hotel preskusiti ročno bombo. Od sproženja do eksplozije traja pri ročnih bombah in granatah po pravilu gotovo število sekund, če so pa bombe stare, pa to pravilo ne velja: eksplodirajo takoj. To se lahko zgodi tudi iz kakega drugega vzroka. Po nesrečnem slučaju je bila tudi včeraj predčasna eksplozija in nesrečnemu naredniku je raztrgalo desno roko. Telefonično obveščeni rešilni oddelek je bil takoj na mestu, nudil je težko ranjenemu naredniku prvo pomoč ter ga odpeljal v vojaško bolnišnico.

Madžarska in naš tobak.

Madžarska vlada namerava nakupiti v naši državi večjo količino tobaka in nudi za to v kompenzacijo lokomotive, vagone, avtomobile in gospodarske stroje. Tozadevna pogajanja v Beogradu so se že pričela in Madžari upajo, da bo naša monopolna uprava sprejela madžarske pogoje.

Svinjski sejem v Mariboru.

Na svinjski sejem v Mariboru, ki se je vršil pretekli petek, je bilo pripelanih 334 svinj, prodanih pa je bilo 216. Cene so bile sledeče: mladi prašiči, 1-6 tednov stari Din 90-125, 7-9 tednov stari 225-250, 3-4 mesece stari 360-450, 5-7 mesecev stari 480-500, 8-10 mesecev stari 550-650, eno leto stari 1.000-1.300 Din, 1 kg žive teže 10-12,50, 1 kg mrtve teže 16-18 Din.

Nezgoda.

Sirec Alojz, 52letni viničar iz Sesterž pri Pragerskem si je včeraj pri padcu tako poškodoval nogo, da ga je moral rešilni oddelek odpremiti v mariborsko bolnico.

Komaj 14 dni

nas loči od praznika Vseh svetnikov. Ne pozabite pozabljenih grobov in spomenikov naših velikih mož, ki so z dušo in telesom delali za narod in domovino! Lansko leto smo s trpko žalostjo konstatali, da mnogo zaslužnih pokojnikov nima niti najskromnejše spominske plošče, kamoli cvetja in sveč, izrazov one ljubezni, katero so pokojniki sejali.

Ali smo res pastorki?

Iz Studencev nam poročajo: Kdorkoli hodi v našo veliko vas in čita časopise, ali pa se vozi v avtobusu — ve, v kako neprimerno slabem stanju sta Aleksandrova in Kralja Petra cesta. Skrajni čas je, da odgovorni faktorji posvetijo tej mizeriji svojo skrb. Brezposelnost je velika in najmanj sto delavcev lahko dobi delo in zaslužek.

Strel v nogo

je dobil, ko je šetal po parku, monter Josip Schuster. Obstrelil ga je neki deček, ki se je igral s florbortom. Mož se zdravi v bolnici ter trpi poleg bolečin tudi škodo na zaslužku radi grde otroške razvade igranja s strelnim orožjem.

Žrtev napada.

V Rošpohu je neki fant z nožem napadel 19letnega viničarja Martina Langa iz Bresternice ter mu prizadel težjo rano v desno ramo. Napadeni je v bolnici, napadalec pod ključem.

Nezgoda starega hlapca.

V Rošpohu je 76letni hlapec Andrej Koren padel po kamenitih tleh ter si tako poškodoval levo roko, da je moral v bolnišnico.

Nevarna zlobnost.

Preko cest, ki jih popravljajo, so ponoči varnostni drogi s svetilkami, da so vozniki in pešci že od daleč opozorjeni na nevarnost. Te svetilke pa niso varne ne pred tatovi in ne pred objestneži: ali jih pokradejo, ali razbijejo. Oba taka slučaja sta se zgodila zadnjo noč na dveh krajih — v Samostanski in Betnavski ulici. Tat ali rogovilec bi pač lahko pomislil, da ima njegova zloba lahko za mnoge ljudi zelo težke posledice. Svetilke same niso dosti vredne, če jih ni, se pa lahko zgodi velika škoda in nesreča.

Zahvala.

O priliki naše tombole dne 30. septembra so se odzvali naši prošnji z darili mnogi dobrotniki, predvsem velika večina gg. trgovcev in mariborskih tvrdk, in s tem pripomogli k lepemu uspehu. Vsem tem in onim, ki so na drug način pomagali pri prireditvi, se tem potom najlepše zahvaljujemo. Gradbeni odsek sokolskega društva v Mariboru 1977

Gejša v Narodnem gledališču

S. Jonesova opereta »Gejša« spada v krog onih sličnih umotvorov, ki so zapuščali gracioznost Offenbachovih in iznajdljivost Suppejevih operet ter ob zanemarjanju notranje glasbene vrednosti, s kakršno se odlikujejo Joh. Straussove, uvajali novejšo po uporabljanju bizarnega humorja, karikirajoče komike, nenaravne sentimentalnosti in plesnih komadov karakterizirane operete. Gejša (Geisha) je bila komponirana l. 1896., to je v oni prehodni dobi, ki je odpirala pot Leharju, Fallu, O. Straussu, Kalmanu in drugim. Kmalu je šla zmagovito čez vse evropske odre. Posebnost snovi — japonski milje — in nekatere zelo posrečene arije so ji pripomogle do velikih uspehov in tudi dandanes ima svoje neovrgljive zanimivosti in nudi občinstvu užitek vsled svoje svežosti.

Gejša je za Maribor novost. Naše gledališče jo je podalo v dostojni obliki, kar mu je šteti v posebno zaslugo, ako pomislimo, da so njegova sredstva skrcena in da je treba ekonomizirati tako s solisti kakor z zborom in orkestrom. Režija in dekoracija sta bili v glavnih potezah prav dobri in tudi igranje samo se je razvijalo živahno. Videlo se je stremenje po podanju kolikor možno verjetne slike o življenju na daljnem vzhodu tako glede detajlov kakor glede celote, pretiravajoč pač v operetnem stilu. Režiser Harastovič je zastavil ves svoj trud v dosegu zaokroženega efekta. Želeti bi bilo le nekoliko več elegancije v vseh nastopih; to pač zahteva salonska opereta. Prostosti, ki jih opereta sploh dovoljuje igralcem, treba primerno umeti, da se ne pride do one točke, pri kateri začenjajo neslanost, robotost ali pa pretirani akrobatizmi. Opereta se v tem strogo loči od burlesk, parodij in drugih varietetnih kreacij. Torej nekaj več finese, nekaj izcizeliranih aristokratskih kretenj, odtehtanega govorjenja tudi v momentih, ko padajo najpikrejši dovtipi. Seveda se da to doseči le z vztrajnimi študijami, kajti tudi najnesmiselniji opereti se lahko dvigne umetniški nivo, ako se igralci poglobijo in se najde pravilna fuzija v skupni igri.

Naslovno ulogo je častno absolvirala gdč. Udovičeva. Zmerna v svoji igri, kakor se spodobi gejšam, a vendar izrazita in efektna, se je znala uveljaviti z uspehom in nas tudi razveseliti s svojim lepim sopranom, ki je zlasti v višjih legah zvonk in zaokrožen. Njen partner g. Skrbinšek (Reginald Fairfax) je bil prijeten tip oficirja, ki išče razvedrila v svojih prostih uricah; tudi on razpolaga z dobrim a nekoliko šibkim baritonskim materialom. G. Rasberger kot markiz Imari je podal starega policijskega šefa kar najbolje in je v družbi s svojim podrejenim uradnikom Takamini (ob uspeli igri z besedo Takamene) skrbel za zdrav humor. Zelo zabaven je bil g. Harastovič kot Kitajec in lastnik čajarne Wun-shi. S svojo hitro in sigurno igro, s komičnimi preudarjenimi gestami je izzival salve smeha in bil deležen tudi raznih cvetličnih in drugih darov. Gdč. Savinova kot Molly je uporabna operetna igralka, ima potrebno vervo in dobro dozo živahnosti. Tudi njeno petje je ugajalo. Manj posrečena je bila Josephine. Zakaj pa Josephine? Ime te koketne francoske tolmačice v opereti je vendar Juliette. Čemu ta sprememba? Da se posnema Josephine Baker? Kako naj mulatinja-plesalka nadomesti francosko koketo? Prvi služijo harmonične oblike telesa v čim popolnejše simboliziranje notranjega življenja potom klasičnih in ritmičnih kretenj in plesov, druga pa ima z izzivajočimi pogledi in pregibi loviti kaline. V tem pogledu bi bila malo večja preudarnost režije zelo umestna. Pa končno naj bi tudi bilo, toda gdč. Starčeva bi bila morala vsaj upoštevati, da koketnost ni divja in glas kokete ni nikoli gromovit. Ostale vloge so bile dobro podane, tako gdč. Kraljeva kot učinkovita Lady Constance z angleško slovenščino, g. Nakrst kot diskreten Katana, dober pevski kvartet gejš, kvartet oficirjev in druge manjše vloge.

Splošno je predstava zelo ugajala in občinstvo je burno aplaudiralo, pogosto tudi ob odprtem odru. Brez dvoma bo Gejša še večkrat skrbela za zabavo, ker ima vse predpogoje za to. Pa saj je tudi g. kapelnik L. Herzog z močmi, ki jih je imel na razpolago, napravil skoraj čudeže. Gledališče je bilo nabito polno.

Nove oblike družabnosti

KNIGGE JE UPOKOJEN. — ČINI TELJI NOVEGA BONTONA.

Med tolikimi spremembami tekom deset do petnajst let je tudi družabni ton, bonton ali lepo vedenje. Teoretik te velevažne vede, stari profesor Knigge je upokojen. Njegova navodila — nekdanja prava in brezkompromisne postavbe — si stematično zbrane v debeli knjigi, so ovržene, zastarele.

Zmaga nad starim bontonom je v glavnem zasluga Amerike, boj do zmage je pa bil v prvi črti — sport, ki je prišel do velike družabne in življenske vloge po anglo-saškem vzgledu. Odpravljene so ceremonije z dolgovznimi in osladnimi frazami. Obiski so omejeni na dobre znance in prijatelje, obvezni poseti ob nastopu službe, po skupnih zabavah, ob raznih slovesnih prilikah itd. se pa odpravljajo. Z omejevanjem in odpravljanjem obiskov so ljudje rešeni velike nadloge in stroškov.

Pretirano vljudnost do dam so v mnogih ozirih odpravile tudi dame same. Ženska emancipacija in tekmovanje ženske z moškim v mnogih poklicih je v prvi vrsti trebilo ostanke trubadurstva in staro kavalirstvo, ki izhaja iz starih krogov, ki so bili obvarovani vseh težav, ki jih prinaša boj za obstanek. Stari bonton je izhajal iz brezskrbnega, novi pa izhaja iz realnega življenja. Starega je krojila domišljija, novega kroji stvarnost. V Ameriki dama že dolgo ne hodi na desni strani, ampak kakor slučaj nanese. V Ameriki gospod ne sme pozdravljati dame, če se mu ona ne nasmeje, ali če ne pokima v znak, da ji je pozdrav všeč. Ljudje, ki se na zabavah in plesih slučajno znajdejo, so si znanci samo za čas dotične zabave, drugi dan pa

ne več, če se niso za trajno znanstvo sporazumeli. Predstavljanje se vrši, če le mogoče, — en block in na kratko. Vse fraze o časti, veselju itd. odpadejo.

Iz Amerike prihajajo nova pravila vedenja za ljudi od danes. Glavna črta tega vedenja je prostost in odkritost. Najbo Amerikanec še tako brutalen do drugega moškega, napram ženski je vendar vljuden in uslužen do skrajnosti. Nikjer ni toliko spoštovanja do vsake ženske kot v Ameriki.

Novi bonton ne pozna poljubov na roko ne v besedi in ne v dejanju. To je prepuščeno samo še kavalirjem stare šole, ki je baje dunajskega izvora. Mlada dama od danes ni več samostanska cvetka, temveč v sportu vzgojeni girl, ki v mladih partnerjih pri sportu in pri zabavi ne vidi oboževalcev in ženinov, temveč le tovariše.

Tudi pojmi o starosti so se spremenili. Stari, častitljivi dam ni več. Vsaka je toliko stara, kolikor se sama občuti. S štiridesetimi leti so bile dame poprej že kandidatkinje za častitljive matrone, danes so pa lahko stare že 50 let in stare matere, a so pri tem še vedno varne pred vsemi frazami hinavskega spoštovanja starosti.

Današnja vljudnost pobija fraze z vso energijo. Če bi naši stari očetje prišli še enkrat na svet ter bi slišali, kako se govori z moderno žensko, bi bili silno osupli. Dialog današnje dobe ne pozna nobenih praznih in osladnih besed, postal je svoboden, naraven in odkritosrčen. Upokojevec starega Knigge-ja je vsekakor hvalevreden dar današnje dobe.

Iz preteklosti Burgtheatra

Sedaj ob 40letnici novega dunajskega Burgtheatra pišejo po dunajskih listih znameniti stari igralci kakor Oto Tressler, Gustav Waldau, Lili Marberg in drugi zanimive svoje spomine. Do besede je prišel tudi stari inspicijent Karl Schreiber. Ta mož je imel veliko nalogo in delo, ker je bil odgovoren za točnost predstav. Za točnost se je skrbelo še posebno radi cesarja Franca Jožefa, ki je prišel k vsaki predstavi, v kateri je nastopala njegova ljuba Katarina Schrat. Cesar je prihajal 5 do 6 minut pred začetkom predstave v svojo ložo ter ostal te minute za ložnim zastorjem. Točno na uro in sekundo je pa zastor odgnil ter se pokazal. V tem trenutku se je morala dvigniti tudi zavesa, če se ni, je poslal cesar svojega adjutanta na oder, da vpraša, zakaj se predstava še ni začela. Z umetnicami je pa križ; če pridejo še tako zgodaj, točno ob uri le ne morejo biti gotove s kostimiranjem. Vedno še kaj manjka. Stari reditelj je imel posebne težave s Stelo Hohenfels. V svojo garderobo je prišla večkrat že ob štirih, ko so jo tri ure pozneje klicali, pa še vedno ni bila gotova. »Samo par minut še,« je klicala iz svoje garderobe. Inspicijent jo je radi tega klical vedno dobrih pet minut pred sedmo ter ji je tako lahko dovolil običajnih »samo še par minut«. Za umetnost je imel cesar Franc Jožef malo smisla, pri predstavah, katerim je prisostvoval, je pa posvetil vso svojo pozornost vsaki, še tako neznatni malenkosti. Vloge oficirjev in vojakov je premočnil do zadnje kretnje in do zadnjega gumba. Sloviti igralec Devrien je igral nekoč častnika, ki se je dvojeboval ter dobil rano v roko. V zadnjem delu je nastopil z obvezano roko in ogrnjenim plaščem. Drugi dan se je opozorilo z »najvišjega mesta«, da morajo častniki, če nosijo plašč ogrnjen, na vsak način odpeti dragoner. — Cesarjevo zanimanje za vojaške vloge je bilo dobro znano, bilo je predmet neštetihih glos in anekdot, igralci so se pa za take vloge tudi vestno pripravljali, da ne bi bila predstava deležna najvišje graje radi kake kosarniške malenkosti.

Čarovnica

V vasi Oszuly v Karpatski Rusiji je živela čarovnica. Od blizu in daleč so prihajali k njej ljudje po razne čudodelne pijače: za in proti ljubezni, za zdravilo ljudi in živali, proti vsaki nezgodi in tudi za vsako pustolovščino. Čarovnica je mnogim pomagala in mnogim škodovala.

la. Bali so se je vsi, ker je bila s hudičem v zvezi. O tem ni nihče dvomil ob pogledu na njeno odurnost in umazanost. Nekega dne je pa izginila. Hudič jo je vzel, so si šepetali, bali so se je pa še bolj ko poprej. Črez nekaj dni so pa čarovnico zopet našli: v gozdu se je obesila na nizko drevo. V vasi je bilo veliko vznemirjenje. Kmetje so se dolgo posvetovali, kaj storiti z mrtvo čarovnico. Odrezati se je ni nihče upal, še manj pokopati. Nekaj se mora pa vendar zgoditi, na drevesu ne more gniti. Šli so v gozd in dosti žganja za korajžjo so vzeli seboj. Drevo so posekali, čarovnici so naphali v usta z blagoslovljeno vodo poskropljenih steklenih črepinj in potem so jo z drevesom vred zasuli navrh pa znosili še veliko grmado. S tem so hoteli preprečiti, da ne bi čarovnica kaj slabege pripovedovala hudiču o vasi ter ga naščuvala nanjo. — To se ni zgodilo nekdanj, temveč v jeseni l. 1928.

Živali, ljubiteljice tobaka

Ne samo ljudje temveč tudi razne živali imajo velik užitek od tobaka. Tako je znani nemški slikar živali Pavel Meyerheim opazoval, da koze, jeleni in lame berlinskega zoološkega vrta strastno požirajo cigare kakor tudi tobak za nosanje. Tako je na primer ukrotil oziroma prinesel nase neko zelo bedasto divjo ovco samo s tobakom za noslanje. Pri medvedih nasprotno je opazil, da z velikim zadovoljstvom vdihavajo tobačni dim, pri čemer drgnejo vedno z glavo in hrbtom po ograji, skozi katero prihaja dim. Tudi velike roparske mačke, posebno tigri, ki z veliko strastjo vsrkavajo tobačni dim, se pri tem vedno drgnejo v kletki ob ograjo. Celotno med žuželkami so prijatelji tobaka. Tako živi na primer t. zv. cigaretni hrošč samo od tobaka in ne zamarja niti že izdelane cigarete. Cigaretni hrošč se je celo v svoji barvi prilagodil svojemu najprijateljskemu živilu, kajti on je rjav kot cigaretni tobak.

Plaveča razstava slik in kipov

Na prihodnji vožnji v New York bo na parniku »Berengaria«, last Cunard Line, prirejena razstava slik in kipov. Razstavljene bo okoli 200 slik in kiparskih del in sicer samo od manj znanih angleških umetnikov. Razstavo bo pred odhodom parnika v Ameriko dne 19. tm. svečano otvoril vodja delavske stranke Ramsay MacDonald.

Maščevanje prevaranega moža

Posestnik Giuseppe Puma iz male italijanske vasi Montalegro je l. 1920 odpotoval v Ameriko, kjer je upal najti večjo srečo in si zasigurati mirno življenje za starost. Njegove nade so se tudi izpolnile. Razne redne denarne podpore je poslal svoji ženi pred dvema letoma še preko 90.000 lir. Njegova žena je kupila s tem denarjem lepo hišo in se tamkaj nastanila s svojo deco. In vse je šlo v najboljšem redu. Njen mož ji je vrh tega javil, da se bo v kratkem vrnil v domovino. Lepega dne pa se je Pumaova žena spoznala z bivšim orožniškim narednikom, Antonom Frano. Njihovo prijateljstvo se je kmalu razvilo v pristrane odnose in vsa vas je pomilovala ogoljufanega izseljenca. Da bi kaznovali nezvesto ženo, so njegovi rojaki nekega dne presenetili zaljubljenca v neprijetnem položaju. Bila sta nato oba aretirana in obtožena radi zakonolomstva. Vest o tem dogodku je prišla tudi Pumi na uho. Pred petimi meseci se je nenadoma vrnil v Italijo, da maščuje svojo užaljeno čast in da ubije ženo in njenega ljubčka. Toda načrt se mu ni posrečil, nakar se je zopet vrnil v Ameriko. Zdelo se je, da je bilo s tem vse končano. Toda Puma ni mogel pozabiti, da ga je žena tako grdo goljufala in tudi ni mogel več najti nekdanjega miru. Te dni se je zopet nepričakovano vrnil v Italijo in se pojavil v stanovanju svoje žene. Čim jo je zagledal, jo je takoj zgrabil za vrat in jo zadušil. Nato se je hladnokrvno vsedel poleg trupla svoje žene in čakal, da ga aretirajo, kar se je tudi zgodilo.

Žrtve svetovne vojne in avtomobilov

Svetovna vojna je požela mnogo ljudi in komaj je ona končala svojo strašno mrtvaško pesem, že so jo ponovili avtomobili in druga prometna sredstva sedanje dobe. Statistika Zedinjenih držav nudi v tem pogledu naravnost porazno sliko. V zadnjih dveh letih so tamkaj avtomobili povzeli do smrti nič manj kot 48.039 oseb, kar znači, da je zahteval avtomobil v Zedinjenih državah v dveh letih toliko človeških žrtev, kolikor so jih imele v istem času v svetovni vojni. Skupno število ameriških vojakov, ki so padli v vojni ali podlegli poškodbam v vojni, znaša okrog 50.000. Kar pa se tiče števila ljudi, ki so bili od avtomobilov lažje ali težje ranjeni, pa statistika sploh ne navaja točnih podatkov. Ako se računata, da pride 25 ranjencev na enega mrtvega od avtomobilskih katastrof, potem bi število od avtomobilov ranjenih presegalo celo število ranjenih v svetovni vojni v enem letu. Število avtomobilskih nesreč vrh tega raste od leta do leta. Trideset odstotkov od vseh žrtev so otroci izpod 15 let. A najhujše je, da pešci nočejo niti slišati o tem, da naj bi avtomobili zmanjšali hitrost, kajti v Ameriki je cilj vsakega državljanca, da dobi svoj avto in da potem tudi sam sodeluje v tej tekmi v smrt.

Novo tihotapstvo

Kot tihotapsko blago so prišle sedaj na vrsto tudi opice. V nizozemskih indijskih kolonijah je namreč s posebnim zakonom prepovedano izvažanje nekaterih vrst živali, da ne bi izumrle. Tako so zavarovani tudi orang-utani. Te opice pa drago plačujejo zdravniki, ki se bavijo s pomlajevalnimi operacijami, in tako se je začelo tihotapstvo. V nekem pristanišču Sumatre so zalotili cariniki 30 orang-utanov, pripravljenih za transport. Transport je bil zaplenjen, a so tekom noči vse opice zopet izginile.

Radi britja v nedeljo — leto dni ječe

V Vratislavi je neki brivec v nedeljo obril svojega znanca Erdmanna. Neki konkurent je prijavil brivca radi kršitve nedeljskega počitka. Erdmann, zaslišan kot priča, je pod prisego izpovedal, da ga je brivec obril zastoj iz uslužnosti. Izkazalo se je pa, da to ni res in da je plačal za britje 15 pfenigov. Brivec je plačal svojo globo, Erdmann je pa prišel na obtožno klopo radi krive prisege. — Dobil je eno leto ječe in dve leti izgubo državlanske časti.

Nazadovanje bicikljev

Svoječasno je veljal bicikel kot najbolj pripravnno prevozno sredstvo za posameznika in za ne prevelike daljave. Danes pa to prometno sredstvo vedno bolj izginja. Francoska statistika dokazuje, da je bilo dne 31. decembra 1926 v Franciji 7.112.812 bicikljev, dočim jih je bilo 31. decembra 1927 samo še 6.582.728 torej v enem letu skoro za milijon manj. Tehnični krogi so se zelo zainteresirali za vzroke nazadovanja števila bicikljev in so pri tem ugotovili, da so največ krivi davki, ki so bili od 12 frankov površani na 18. Seveda ni verjetno, da bi to neznatno povišanje imelo takšen vpliv, ampak bo vsekakor bolj držalo dejstvo, da bicikli ne morejo več vzdržati silne konkurence motornih koles. To naziranje potrjuje tudi statistika. Dne 31. dec. 1926 je bilo v Franciji 137.000 motocikljev, dočim jih je bilo 31. decembra 1927 zabeležila statistika že 232.999. Torej nad 100.000 več v enem letu. In tako je razmerje tudi v drugih industrijskih državah. V Nemčiji pa je to razmerje še neprimerno večje.

Klepetavost in brbljavost

skuša angleška pisateljica Silva Thomson zvaliti na moške. V svoji knjigi trdi, da moški veliko hujše obirajo ljudi kot pa ženske, četudi so ženske pri kavi, čajankah in obiskih prišle v splošno prislovično označilo klepetanja. To je krivica, ker se ravno toliko in še veliko več klepetajo obira tam, kjer se zbirajo sami moški. Tako n. pr. v oficirski kazini, v raznih klubih in celo v — zbornici. Pravi, da je potovala v družbi 40 parlamentarcev in da še nikdar ni čula tolikega brbljanja in obiranja. Najhujše je pa po njenem mnenju na borzi. V razburljivi sferi špekulacij se kaj hitro napravi »baisse« s poštenim imenom drugih ljudi. Simbol klepetavosti ne bi smela biti več starejša ženska, temveč starejši gospod v cilindru.

Gledališki humor

Povodom 40letnice Burgtheatra so se osvežile razne anekdote iz življenja in delovanja slavnih gledaliških igralcev. V primer:

Igralka Callmeyer je pri krstni predstavi nekega Bergovega dela tako slabo znala svojo vlogo, da je večkrat kašljala iz zadrege. Po prvem dejanju je pritekel pisatelj Berg ves srdit na oder ter zavpil nad igralko: »Kašljati znate dobro! Kaj boste pa storili, če Vam tudi kašelj ne pride na pamet?«

Komik Gottsleben bi bil moral nekoč med odmorom predstave opravičiti pred publiko odsotnost neke subrete, ki se je zakasnila pri potovanju na Dunaj. Svojo nalogo je opravil takole: »Nova gospodična z lepim glasom danes ne more nastopiti. Kovčeg z njenimi telesnimi čari še ni tu.«

Bernard Shaw in Beer-bohm

Duhoviti angleški karikaturist Maks Beerbohm je tudi gledališki kritik. Nekeč so ga nastavili pri nekem londonskem listu, kjer je gledališke kritike poprej pisal sam slavní pisatelj Bernard Shaw. Ko so pri pogajanju prišli do vprašanja honorarja, je Beerbohm kratkoma vprašal: »Koliko ste pa plačali Shawu?« — »Menda vendar ne mislite za svoje kritike ravno toliko zahtevati?« — je bilo začudeno protivprašanje. — »Še več, kajti Shawu kot slavnemu dramatikcu je bilo delo lahko, meni bo va težko!«

Nova modna norost

Sloves zamorske kraljice plesa Josipine Backer je pripravil Parižanke tako daleč, da so si začele barvati tudi kožo, ko so enkrat srečno kopirale toaleto in frizuro slayne zamorke. Da bi dosegle temno polt, so rabile nekaj časa barvila, prvo sredstvo je pa iznašel sedaj neki kemik. Njegovo sredstvo se brizga v kožo ter učinkuje baje dolgotrajno. Urejeni so že saloni, kjer se po novi metodi ustvarjajo temnopolte lepote. Pri enih vratih gre v salon Evropejka, pri drugih pa pride iz njega zamorka.

Edgar Wallace:

Žaba z masko

(The Fellowship with the Frog.)

»Ne vem,« je dejal Ray. »Želel sem ga usmrtiti in mogoče sem to tudi res storil.«

Deset minut pred osmo uro sta stopila v celico ravnatelj in sodnik. Ura jetnišnice je tekla počasi, a neizprosno. Skozi odprta vrata celice je Ray lahko videl in ko je ravnatelj to opazil, je vrata previdno zaprl. Ray je videl, kako se je kljuka drugih vrat od zunaj zganila. Za trenutek mu je upadel pogum in obrnil se je, da ne bi videl moža, ki bo vstopil. Čutil je, kako se mu roke naglo potegnajo nazaj in zvežejo.

»Bog naj mi odpusti, Bog naj mi odpusti!« je mrmral nekdo za njim in pri zvoku tega glasu se je Ray naglo obrnil. Pogledal je rablju v obraz...

Rabelj je bil John Bennet.

Oče in sin, rabelj in obsojenec sta si stala nasproti.

Komaj slišno je šepnil John Bennet ime: »Ray!«

Ray je prikimal. Bilo je čudno, da so se v tem trenutku njegove misli bavile s skrivnostnimi očetovimi potovanji. Spomnil se je sovraštva, ki ga je imel oče do poklica, v katerega so ga dovedle težke razmere.

»Ray!« je šepnil stari mož še enkrat.

»Ali poznate tega moža?« Bil je ravnatelj, ki je to vprašal in glas mu je drhtel od razburjenja.

John Bennet se je obrnil proti njemu.

»Moj sin je,« je dejal ter prijel za obsojenčeve vezi, da bi jih razvezal.

»Bennet, obsodbo morate izvršiti!« Glas je bil krepak in strašen.

»Izvršiti? Lastnega sina usmrtiti? Ali ste blazni? — Ali imate mene za blaznega?« Ray-a je objel ter stiskal njegov obraz ob svoje lice.

»Moj sinko! Moj sinko!« je dejal ter mu gladil lase kakor nekda v otroških letih. Naenkrat se je pa zdramil, sunil mladeniča skozi odprta vrata v celico smrti, mu sledil ter vrata zaloputnil in zapahnil.

Drugega vhoda v to celico ni bilo. Ključ je vtaknil v ključavnico, da bi se vrata od zunaj ne mogla odpreti.

Ray je videl od stropa visečo rumeno vrv in znamenje sredi tal. Omahnil je proti steni ter zaprl oči.

John Bennet je pa razrezal vrv, da so kosi padli na tla. Zaropotalo je, pokrovna vrata sredi tal so se odprla in kosi vrvi so popadali v žrelo temne odprtine. Ray je strmел v očeta brez razumevanja. In ko so od zunaj grmeli udarci ob vrata, je stari pristopil k njemu ter ga poljubil.

»Ali mi zamoreš odpustiti, Ray?« je vprašal ves potr. »Moral sem to storiti. Strašno sem stradal, predno sem se tega lotil. Dovolil sem ravno tedaj neke medicinske tečaje in stvar se mi ni zdela

tako strašna. Vse mogoče sem poskusil, da bi kaj zaslužil in ko sem to službo sprejel, sem se vedno bal, da ne bi kdo s prstom kazal za meno: »To je Ben, rabelj!«

»Ben, rabelj?« je vprašal Ray začudeno. »Ti si Ben?«

Stari je prikimal.

»Pridite ven, Ben! Dam Vam častno besedo, da bom usmrtitev odložil do jutri. Tu ne morete ostati.« To je pravil ravnatelj od zunaj.

John Bennet je pogledal odrezano vrv. Justifikacija se ni mogla izvršiti, ker se je morala po predpisu za njo dobiti popolnoma nova vrv iz zaloge glavnega kaznišniškega ravateljstva. Tako tudi vsi drugi predmeti do krede, s katero se je narisal na pokrovna vrata veliki »T« na mestu, kamor je moral stopiti obsojenec.

John Bennet je odrinil zapah, odprl vrata ter stopil ven.

Obrazi ljudi v jetniški celici so bili smrtno blede.

Jetniški zdravnik je bil ves zgrban, sodnik je pa sedel na postelji ter se z rokami držal za glavo.

»V London bom telegrafiral in vse razložil,« je dejal ravnatelj. »Ne grajam Vas radi tega, kar ste storili. Ben; kaj drugega se sploh ne more pričakovati. Bilo bi prestrašno!«

V tem je prišel po hodniku neki paznik, za njim je pa šepal gologlav, zaprašen in raztrgan mož razpraskanega obraza in krvavo zalitih oči. Nekaj časa ga John Bennet ni mogel spoznati.

»Odgoditev, podpisana od kralja,« je jechal omahujoči Dick ter izročil ravnatelju s krvjo omadeževani dokument.

39.

Ves dan je ležala Ela Bennet napol be de, napol v spanju. Pozneje se je spomnila, da je prišel zdravnik in da je na Elko prošno sprejela od njega neko pijačo. Slutila je, kaj pomeni mlečnato bela pijača, branila se je, končno jo je pa le izpila. Od strašnega boja, da bi ohranila svoj zdrav razum, je bila popolnoma izčrpana.

Ko se ji je zaveš vračala, je čutila, da leži v postelji in da ji je nekdo sezul čevlje ter razpletel lase. Z veliko težavo je odprla oči ter zapazila neko žensko, ki je pri oknu sedela in čitala. Soha je morala biti od nekega moškega in dišala je po tobakovem dimu.

»Dickova postelja,« je mrmrala. Žena je odložila knjigo in vstala.

Ela jo je začudeno gledala. Zakaj neki je imela belo pokrivalo in modro obleko z belimi manšetami? O, bila je strežnica. Zadovoljna, da je rešila ta problem, je Ela zopet zaprla oči ter se zgubila v deželi sanj.

Zopet se je zbudila. Žena je bila še vedno pri njej, a Elin duh je bil tokrat veder.

»Koliko je ura?« je vprašala.

Strežnica je prišla s čašo vode, katero je Ela poželjivo ropila.

»Sedem,« je odvrnila.

»Sedem?« Ela se je zdrnila ter skušala vstati. »Večerja,« je jechala. — »Kaj se je zgodilo?«

»Vaš oče je spodaj, gospodična,« je dejala strežnica, »pokličem ga.«

»Oče je tu?« — Osupnila je.

»Gospod Gordon je tudi spodaj in gospod Johnson...«

»Nihče drugi?« je šepetala Ela.

»Ne, gospodična! Oni drugi gospod pride šele jutri.«

V joku je dekle zagreblo obraz v blazine.

»Niste mi povedali resnice!«

»O pač!« je dejala strežnica in nekaj veselega v njenem glasu je prisililo Elo, da je pogledala.

Strežnica je odšla in takoj za njo je prišel John Bennet v sobo. Objela ga je in ihtela.

»Ali je res? Ali je res, papa?«

Da, duša moja, res je!« je dejal Bennet. »Ray pride jutri. Nekaj formalnosti je treba še rešiti. Takoj ga ne morejo izpustiti, kakor stoji to v romanih. Ravno kar smo govorili o njegovi bodočnosti. O, moje dekle, moje revno dekle!«

»Kdaj si zvedel, oče?«

»Danes zjutraj,« je dejal mirno.

»Ali te ni strašno bolelo?« je vprašala.

Oče je prikimal. »Johnson bi Ray-u izročil vodstvo banke,« je dejal »To bi bilo nekaj sijajnega za Ray-a. — Ela, naš dečko se je zelo spremenil.«

»Ali si ga videl?« je vprašala začudeno.

»Da, danes zjutraj.«

Eli se je zdelo naravno, da je oče videl Raya in ni niti mislila na to, kako je prišel onkraj jetniških vrat.

»Mislim pa, da Ray Johnsonove ponudbe ne bo sprejel,« je menil oče. »Če ga prav razumem, tega ne bo storil. Nobenega, že gotovega, mesta ne bo sprejel, sam hoče nekaj postati. Ela, k nama pride zopet.«

»Papa, ko se Ray vrne,« je dejala po daljšem molku, »ali Ti bo mogoče zapustiti posel, ki ga imaš sedaj in ki Ti je tako zopern?«

»Sem ga že zapustil, draga moja,« je odvrnil mirno. »Nikdar več! Nikdar več! Hvala Bogu!«

Obraza njegovega ni videla, občutila je pa grozo, ki je stresla očetovo postavo.

Delovna soba je bila polna tobakovnega dima. Dick Gordon z močno obvezano glavo in v nočni halji je sedel v svojem naslonjaču ter zadovoljno pušil kratko pipo.

»Jako lepa je Vaša ponudba, Johnson,« je dejal, »samo ne vem, če jo bo Ray sprejel. Ali res? mislite, da bi znal voditi tako velikansko podjetje?«

Johnson je zamisljeno zr. pred se. — »Pri Matlandu je bil samo uslužbenec; mogoče niti ne slutimo, kako velike so njegove sposobnosti.«

»Ali niste predobrotljivi napram njemu?«

»Ne vem, mogoče,« je dejal Johnson.

»Na vsak način bi mu rad pomagal. Sicer so še pa druga manj važna mesta in mogoče bi Ray, kakor sami pravite, najodgovornejšega mesta ne hotel niti sprejeti.«

»Gotovo ne,« je menil Dick.

»Zdi se mi,« je rekel Elk, da bo najtežje, iztrgati mladeniča popolnoma iz žablj družbe. Kdor je enkrat žaba, ostane vedno žaba. In stari gospod številka ena ni eden od tistih, ki sedijo z rokami v žepu ter sprejemajo poraze kot nekaj neizogibnega. Za to smo imeli že dovolj dokazov. Tudi na Johnsona so streljali v tej ulici.«

Dick je vzel pipo iz ust ter poslal oblak dima v megio, ki se je vtila po sobi.

(Dalle prihodnjic.)

Mali oglasi, ki služijo v poslovne in sejalne namene oblikovane: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zanimivo, dopolnjevanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Dekle,
27 let staro, pošteno in zanesljivo išče službo gospodinje. Naslov pove uprava lista. 1984

Električne inštalacije
popravlja, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Služkinja za vse,
k rodbini z malim otrokom za Ljubljano se išče. Naslov v upravi. U

Suha bukova drva,
premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Sostanovalec
boljšega gospoda sprejemem. Naslov pove uprava lista. U

Kolesarji pozor!
Ravnokar dospela velika pošiljatev električnih svetilk za kolesa »Bosch«. Posežite po njih dokler traja zaloga. Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1887

Važno za vse!
Popravlja šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, koles in motorjev. Emajliranje in poniklovanje. Shranba koles in motorjev brez zimo. Vse to izvršuje najkulantnejše in po brezkonkurenčnih cenah meh. delavnica in trgovina dvokoles, pisalnih in šivalnih strojev, Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. 1879

Dijaka ali dijakinja
sprejme s 1. novembrom rodbina, ki ima tudi sama dijake, na stanovanje in hrano. Kje, pove uprava. U

Kuharica
srednje starosti, ki želi stalno nameščenje z dobro mesečno plačo, naj se javi v upravi »Večernika«. 1983

Dežnik
je zgubila učenka III. razreda ljudske šole na poti od jetnišnice skozi Marijino, Kopališko, Trg Svobode, Gregorčičevo do Gambirrove dvorane. Najditelj naj odda na policijskem komisariatu. 1985

Samo Din 26—28 plačate
za podplatanje ženskih čevljev in Din 38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14. 1898

Hiromant V. Timofeev
je v Mariboru, hotel »Halbwild«. Z roke čita prihodnost. Ostane v Mariboru le par dni. 1981

Učenca
sprejme A. Zahradnik, brivec, Slovenska ulica 12. 1980

Velika izbira sukna
za moške in ženske plašče od Din 50.— naprej pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. XX

Lepo opremljeno sobo
oddam, event. sprejemem sostanovaleca ali sostanovalko. Naslov v upravi. U

Stalne krajevne zastopnike

proti stalni mesečni plači poleg dobre provizije, sprejememo takoj za likrativen predmet. Cenj. ponudbe pod »Uspešno« na upravo lista. 1978

Iščemo lokal

od 150 do 200 m² z odgovarjajočim dvoriščem za več let v najem. Ponudbe na Spectrum d. d. tvornica ogledala i brusione stakla Zagreb, Samoborska cesta 11

Razpis

Mestni magistrat mariborski razpisuje natečaj za napravo idejnih načrtov za zgradbo kopališča na Felberjevem otoku v Dravi pri Mariboru.

Pravico do udeležbe imajo vsi inženjerji in arhitekti brez izjeme.

Clani razsodišča so gg.: izmenoma Dr. A. Juvan, župan in Dr. F. Lipold, podžupan v Mariboru, Ing. J. Foerster, univ. prof. v Ljubljani, Ing. A. Poženel, namestnik direktorja mestnega gradbenega urada v Ljubljani, Ing. A. Černe, šef mestnega gradbenega urada v Mariboru, Dr. L. Novak, mestni fizik v Mariboru in namestniki Ing. J. Vanek, Ing. A. Dolenc, Ing. J. Baran in Dr. A. Wankmüller, vsi v Mariboru.

Določene so tri nagrade in sicer: prva 15.000 Din, druga 11.000 Din in tretja 8.000 Din.

Razsodišče ima pravico, da po lastnem preudarku spremeni število in višino nagrad v okvirju svote zgoraj navedenih.

Osnutke je oddati v mestnem gradbenem uradu v Mariboru najkasneje dne 22. decembra 1928 do 12. ure. Natecatelji izven Maribora morajo svoje osnutke do označenega dne predati pošti in o tem brzojavno obvestiti mestni gradbeni urad.

Program s pripomočki se dobi v mestnem gradbenem uradu v Mariboru proti plačilu 100 Din, ki se natecateljem vrnejo po izvršenem delu razsodišča.

1979

Župan **Dr. Juvan**, s. r.